

Lovforslag nr. L 35. Fremsat den 26. oktober 1989 af undervisnings- og forskningsministeren (Bertel Haarder)

Forslag

til

Lov om ændring af forskellige love om selvejende uddannelsesinstitutioner

(Forrentning af statslån og ophørsbestemmelser)

§ 1

I lov om Den Grafiske Højskole, jf. lovbe- kendtgørelse nr. 72 af 17. februar 1987, foreta- ges følgende ændringer:

1. I § 4, stk. 1, indsættes som 2. pkt.:

»Det er en betingelse, at tilvækst i formuen hidrørende fra perioden efter 1. januar 1990, bortset fra fast ejendom og løsøre skænket af private, i tilfælde af skolens ophør anvendes til undervisnings- og uddannelsesformål efter undervisnings- og forskningsministerens bestem- melse.«

2. § 4, stk. 3, affattes således:

»Stk. 3. Staten kan yde højskolen afdragsfri lån til opførelse, ombygning eller køb af byg- ninger. Lånene forrentes med den til enhver tid fastsatte officielle diskonto. Renten tilskrives en gang om året. Der sker ingen renteindbetaling, men værditilskrivningen optages i institu- tionens regnskab som en passivpost og forfal- der til betaling sammen med statslånet. Rente- tilskrivningen skal dog respektere opgørelsen af formuen efter § 4a. Der kan desuden ydes til- skud til indretning af lejede lokaler.«

3. § 4, stk. 4, affattes således:

»Stk. 4. Undervisnings- og forskningsmini- sterens kan fastsætte nærmere regler om ydel- serne til højskolen efter stk. 1-3, om opgørelsen af formuen efter stk. 1 og om rentetilskrivning m.v. efter stk. 3.«

4. Efter § 4 indsættes:

»§ 4a. Den pr. 31. december 1989 opgjorte nettoformue samt fast ejendom og løsøre skæn- ket af private anvendes i tilfælde af skolens op- hør til formål fastsat i de til enhver tid gælden- de vedtægter.«

§ 2

I lov om godkendelse af handelsskoler, tek- niske skoler og tilskud m.v. til disse skoler, jf. lovbe kendtgørelse nr. 178 af 2. april 1987, med de ændringer, der følger af § 10 i lov nr. 351 af 1. juli 1988 og lov nr. 347 af 24. maj 1989 foretages følgende ændringer:

1. I § 3 indsættes som stk. 2 og stk 3:

»Stk. 2. Ophører en skole, der er oprettet ef- ter 1. januar 1990, skal skolens formue, bortset fra fast ejendom og løsøre skænket af private, anvendes til undervisnings- og uddannelsesfor- mål efter undervisnings- og forskningsministe- rens bestemmelse.

Stk. 3. Den pr. 31. december 1989 opgjorte nettoformue, jf. § 7a, samt fast ejendom og lø- søre skænket af private anvendes i tilfælde af skolens ophør til formål fastsat i de til enhver tid gældende vedtægter.«

2. Efter § 7 indsættes:

»§ 7 a. Ydelse af driftstilskud efter §§ 5 og 6 er betinget af, at tilvækst i formuen hidrørende fra perioden efter 1. januar 1990, bortset fra fast ejendom og løsøre skænket af private, i tilfælde af skolens ophør anvendes til undervisnings- og uddannelsesformål efter undervisnings- og forskningsministerens bestemmelse. Undervis-

nings- og forskningsministeren kan fastsætte nærmere regler om opgørelsen af formuertilvæksten.«

3. I § 13, § 14, stk. 1, og § 15, stk. 1, 1. pkt., udgår: »rente- og«.

4. Efter § 15 indsættes:

»§ 15 a. Lånene efter §§ 13-15 forrentes med den til enhver tid fastsatte officielle diskonto. Renten tilskrives en gang om året. Der sker ingen renteindbetaling, men værditilskrivningen optages i institutionens regnskab som en passivpost og forfalder til betaling sammen med statslånet. Rentetilskrivningen skal dog respektere opgørelsen af formuen efter § 3, stk. 2 og stk. 3.«

5. I § 16 ændres »§§ 13-15« til: »§§ 13-15a«.

§ 3

I lov nr. 210 af 5. april 1989 om erhvervsskoler foretages følgende ændringer:

1. § 3 affattes således:

»§ 3. Ophører en skole, der er oprettet efter 1. januar 1990, skal skolens formue, bortset fra fast ejendom og løsøre skænket af private, anvendes til undervisnings- og uddannelsesformål efter undervisnings- og forskningsministerens bestemmelse.

Stk. 2. Den pr. 31. december 1989 opgjorte nettoformue, jf. § 14a, samt fast ejendom og løsøre skænket af private anvendes i tilfælde af skolens ophør til formål fastsat i de til enhver tid gældende vedtægter.«

2. I § 12 indsættes efter stk. 4 som nyt stykke:

»Stk. 5. Lån efter stk. 2 forrentes med den til enhver tid fastsatte officielle diskonto. Renten tilskrives en gang om året. Der sker ingen renteindbetaling, men værditilskrivningen optages i institutionens regnskab som en passivpost og forfalder til betaling sammen med statslånet. Rentetilskrivningen skal dog respektere opgørelsen af formuen efter § 3.«

3. § 12, stk. 5, der bliver stk. 6, affattes således:

»Stk. 6. Undervisnings- og forskningsministeren kan efter forhandling med finansministeren fastsætte nærmere regler om ydelse og rentetilskrivning af lån efter stk. 2, jf. stk. 5, om ydelse, forrentning og afvikling af lån efter stk.

3 og 4 samt om ydelse af tilskud efter stk. 2, 3 og 4.«

4. Efter § 14 indsættes:

»§ 14 a. Ydelse af tilskud efter §§ 12-14 er betinget af, at tilvækst i formuen hidrørende fra perioden efter 1. januar 1990, bortset fra fast ejendom og løsøre skænket af private, i tilfælde af skolens eller skolehjemmets ophør anvendes til undervisnings- og uddannelsesformål efter undervisnings- og forskningsministerens bestemmelse.«

5. I § 26, stk. 2, 3. pkt., ændres »§§ 12 og 14« til: »§§ 12, 14 og 14 a«.

§ 4

I lov om teknika, jf. lovbekendtgørelse nr. 61 af 5. februar 1987, foretages følgende ændringer:

1. Efter § 3 indsættes:

»§ 3 a. Ophører en institution, der er oprettet efter 1. januar 1990, skal institutionens formue, bortset fra fast ejendom og løsøre skænket af private, anvendes til undervisnings- og uddannelsesformål efter undervisnings- og forskningsministerens bestemmelse.

Stk. 2. Den pr. 31. december 1989 opgjorte nettoformue, jf. § 4, stk. 1, samt fast ejendom og løsøre skænket af private anvendes i tilfælde af ophør til formål fastsat i de til enhver tid gældende vedtægter.«

2. I § 4, stk. 1, indsættes som 2. og 3. pkt.:

»Det er en betingelse, at tilvækst i formuen hidrørende fra perioden efter 1. januar 1990, bortset fra fast ejendom og løsøre skænket af private, i tilfælde af institutionens ophør anvendes til undervisnings- og uddannelsesformål efter undervisnings- og forskningsministerens bestemmelse. Undervisnings- og forskningsministeren kan fastsætte nærmere regler om opgørelsen af formuertilvæksten.«

3. I § 4, stk. 2, udgår »rente- og«.

4. I § 4 indsættes efter stk. 2 som nyt stykke:

»Stk. 3. Lån efter stk. 2 forrentes med den til enhver tid fastsatte officielle diskonto. Renten tilskrives en gang om året. Der sker ingen renteindbetaling, men værditilskrivningen optages i institutionens regnskab som en passivpost og

F. t. l. vedr. selvejende uddannelsesinstitutioner

forfalder til betaling sammen med statslånet. Rentetilskrivningen skal dog respektere opgørelsen af formuen efter § 3 a. Undervisnings- og forskningsministeren kan efter forhandling med finansministeren fastsætte nærmere regler om rentetilskrivningen m.v.«

Stk. 3 bliver herefter stk. 4.

§ 5

I lov om handelshøjskoler og handelshøjskoleafdelinger, jf. lovbekendtgørelse nr. 78 af 15. februar 1988, foretages følgende ændringer:

1. Efter § 4 indsættes:

»§ 4 a. Ophører en institution, der er oprettet efter 1. januar 1990, skal institutionens formue, bortset fra fast ejendom og løsøre skænket af private, anvendes til undervisnings- og uddannelsesformål efter undervisnings- og forskningsministerens bestemmelse.

Stk. 2. Den pr. 31. december 1989 opgjorte nettoformue, jf. § 6, stk. 1, samt fast ejendom og løsøre skænket af private anvendes i tilfælde af institutionens ophør til formål fastsat i de til enhver tid gældende vedtægter.«

2. I § 6, stk. 1, indsættes som 2. og 3. pkt.:

»Det er en betingelse, at tilvækst i formuen hidrørende fra perioden efter 1. januar 1990, bortset fra fast ejendom og løsøre skænket af private, i tilfælde af institutionens ophør anvendes til undervisnings- og uddannelsesformål efter undervisnings- og forskningsministerens bestemmelse. Undervisnings- og forskningsministeren kan fastsætte nærmere regler om opgørelsen af formuertilvæksten.«

3. I § 6, stk. 2, udgår: »rente- og«.

4. I § 6 indsættes efter stk. 2 som nyt stykke:

»Stk. 3. Lån efter stk. 2 forrentes med den til enhver tid fastsatte officielle diskonto. Renten tilskrives en gang om året. Der sker ingen renteindbetaling, men værditilskrivningen optages i institutionens regnskab som en passivpost og forfalder til betaling sammen med statslånet. Rentetilskrivningen skal dog respektere opgørelsen af formuen efter § 4a. Undervisnings- og forskningsministeren kan efter forhandling med finansministeren fastsætte nærmere regler om rentetilskrivningen m.v.«

Stk. 3 bliver herefter stk. 4.

§ 6

I lov om statsstøtte til visse private seminarier, jf. lovbekendtgørelse nr. 528 af 12. august 1987, foretages følgende ændringer:

1. Efter § 1 indsættes:

»§ 1 a. Ophører en institution, der er oprettet efter 1. januar 1990, skal institutionens formue, bortset fra fast ejendom og løsøre skænket af private, anvendes til undervisnings- og uddannelsesformål efter undervisnings- og forskningsministerens bestemmelse.

Stk. 2. Den pr. 31. december 1989 opgjorte nettoformue, jf. § 2, stk. 1, samt fast ejendom og løsøre skænket af private anvendes i tilfælde af institutionens ophør til formål fastsat i de til enhver tid gældende vedtægter.«

2. I § 2, stk. 1, indsættes efter 1. pkt.:

»Det er en betingelse, at tilvækst i formuen hidrørende fra perioden efter 1. januar 1990, bortset fra fast ejendom og løsøre skænket af private, i tilfælde af institutionens ophør anvendes til undervisnings- og uddannelsesformål efter undervisnings- og forskningsministerens bestemmelse. Undervisnings- og forskningsministeren kan fastsætte nærmere regler om opgørelsen af formuertilvæksten.«

3. I § 2, stk. 2, 1. pkt., udgår: »rente- og«.

4. I § 2 indsættes efter stk. 2 som nyt stykke:

»Stk. 3. Lån efter stk. 2 forrentes med den til enhver tid fastsatte officielle diskonto. Renten tilskrives en gang om året. Der sker ingen renteindbetaling, men værditilskrivningen optages i institutionens regnskab som en passivpost og forfalder til betaling sammen med statslånet. Rentetilskrivningen skal dog respektere opgørelsen af formuen efter § 1a. Undervisnings- og forskningsministeren kan efter forhandling med finansministeren fastsætte nærmere regler om rentetilskrivningen m.v.«

§ 7

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. januar 1990, dog træder § 3 i kraft den 1. januar 1991.

Stk. 2. Uanset betingelsen om opdeling af formuen, som indsat ved denne lovs § 1, nr. 1, § 2, nr. 2, § 3, nr. 4, § 4, nr. 2, § 5, nr. 2 og § 6, nr. 2, kan der ydes driftstilskud til uddannelsesinstitutioner, som inden den 1. januar 1991 har

iværksat procedure til ændring af institutionernes vedtægter i overensstemmelse med de

nævnte bestemmelser. Dette gælder dog kun indtil 1. januar 1995.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Lovforslaget omfatter uddannelsesinstitutioner under Undervisnings- og Forskningsministeriet, der er selvejende institutioner, og hvis udgifter hovedsagelig finansieres af statsmidler.

Lovforslaget sikrer, at institutionerne ved institutionsophør bevarer retten til at disponere over den pr. 31. december 1989 opgjorte nettoformue samt over fast ejendom og løsøre skænket af private. Ved løsøre forstås bl.a. kunstsamlinger, biblioteker, inventar og udstyr.

Endvidere sikres staten i den herefter resterende formue krav på renter for lån samt ret til at disponere over en eventuel restformue til undervisnings- og uddannelsesformål.

Staten har ved tilskud til driften og ved lån i høj grad medvirket til at opbygge de selvejende institutionsformue.

For fast ejendoms vedkommende betaler staten bygningsvedligeholdelse, ligesom staten yder driftstilskud til betaling af afdrag på kreditforeningslån og andre lån i fast ejendom.

Det må antages, at samfundsudviklingen, bl.a. som følge af det faldende børnetal og omstrukturering indenfor institutionerne, medfører, at der vil ske et vist fald i efterspørgslen efter eksisterende uddannelsesinstitutioner, hvorfor institutionsophør fremover kan blive en realitet. Dette har fornylig været aktuelt indenfor seminarieområdet.

Det foreslås at indføre forrentning af statslån til selvejende institutioner og at indføre regler om restformuens anvendelse i tilfælde af institutionens ophør.

Den selvejende institutions ret til ifølge gældende vedtægter at disponere over formuen pr. 31. december 1989 samt fast ejendom og løsøre skænket af private berøres ikke.

1. Det foreslås, at statslån til køb eller bygning af fast ejendom m.v. fremover forrentes med den til enhver tid gældende diskonto, fastsat af Nationalbanken. Renterne betales ikke løbende, men optages i institutionens regnskab som en passivpost og forfalder

til betaling sammen med statslånet, d.v.s. når institutionen ophører eller bygningerne m.v. sælges. Rente-kravet kan dog ikke dækkes i formuen pr. 1. januar 1990 og i fast ejendom og løsøre skænket af private.

Efter de gældende regler for de af lovforslaget omfattede institutioner kan der ydes rente- og afdragsfri statslån i forbindelse med køb eller byggeri af fast ejendom m.v. Renter og afdrag betales ikke, fordi institutionernes drift normalt finansieres fuldt ud af staten (enten ved 100 pct. tilskud eller ved dækning af driftsudgifter).

Det er ikke tanken med nærværende lovforslag at ændre rutinerne i forbindelse med statens driftstilskud m.v. eller at påføre institutionerne merudgifter til driften eller andet.

Forrentning af statslån vil omfatte statslån, der optages efter lovens ikrafttræden.

For lån til andre selvejende uddannelsesinstitutioner, der ikke har en særlig lovhjemmel, vil der ligeledes fremover blive tale om forrentning af lån på tilsvarende vilkår, som er fastsat i nærværende lovforslag.

2. De øvrige forslag sikrer, at restformuen, bortset fra fast ejendom og løsøre skænket af private, anvendes til uddannelses- og undervisningsformål.

a. Det foreslås derfor, at der indsættes en bestemmelse for nye institutioner om, at institutionens formue, bortset fra fast ejendom og løsøre skænket af private, i tilfælde af institutionens ophør skal anvendes til undervisnings- og uddannelsesformål efter undervisnings- og forskningsministerens bestemmelse. Denne bestemmelse, der skal fremgå af skolens vedtægter, gælder alene nye institutioner, der oprettes efter 1. januar 1990.

b. Med hensyn til eksisterende institutioner foreslås det, at statsstøtte til driften gøres betinget af, at institutionens vedtægtsgrundlag ændres i overensstemmelse med ovenstående, således at fremtidig tilvækst i formuen, bortset fra fast ejendom og løsøre skænket af private, ved institutionsophør skal anvendes til et undervisnings- eller uddannelsesformål efter undervisnings- og forskningsministerens bestemmelse. Da loven skal træde i kraft den 1. januar 1990,

skal formuen opdeles i perioden før og efter denne dato.

Den fremtidige formuertilvækst omfatter enhver forøgelse af formuen, bortset fra gaver o.l. fra private. Med denne bestemmelse vil Undervisnings- og Forskningsministeriet og Justitsministeriet efter de gældende vedtægter og som fonds- og permutationsmyndighed kunne medvirke til gennemførelsen af en sådan ændring af vedtægterne, hvis bestyrelserne ønsker, at institutionerne skal fortsætte deres undervisningsvirksomhed med tilskud fra staten.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Der vil ikke umiddelbart være særlige økonomiske og administrative konsekvenser af forslagen.

Bemærkninger til de enkelte bestemmelser

Til § 1, nr. 1, 3 og 4

Den selvejende institutions samlede nettoformue opgøres pr. 31. december 1989. Denne del af formuen anvendes ved institutionsophør efter reglerne herom i de pr. 31. december 1989 gældende vedtægter med eventuelle senere godkendte ændringer. Når institutionen ophører, foretages påny en samlet opgørelse over nettoformuen med fradrag af fast ejendom og løsøre skænket af private. Differencen udgør formuertilvæksten efter 1. januar 1990, forudsat at formuen er øget efter 1. januar 1990 og anvendes til undervisnings- og uddannelsesformål efter ministerens bestemmelse.

Fradraget for gaver o.l. fra privat side omfatter fast ejendom, inventar, udstyr, kunstgenstande og lignende løsøre. Det kan være skænket af privatpersoner, private selskaber o.l. Ved institutionsophør anvendes disse private formuegenstande efter de pr. 31. december 1989 gældende vedtægter med eventuelle senere godkendte ændringer.

De private formueandele registreres løbende og opgøres i ophørssituationen til aktuel handelsværdi.

Ministeren kan fastsætte nærmere regler om opgørelsen af formuen.

For sammensatte institutioner, f.eks. et semina-

rium og en privat skole, opgøres formuen efter en godkendt fordelingsnøgle.

Institutionerne vil normalt have behov for at foretage ændringer i vedtægterne, såfremt de ønsker fortsat at modtage statstilskud m.v. Det vil ikke være muligt at have gennemført proceduren for vedtægtsændringerne pr. 1. januar 1990, men ministeriet vil tage skridt til, at ændringsproceduren igangsættes, så snart loven er vedtaget. Justitsministeriet skal som fondsmyndighed også godkende vedtægtsændringerne.

Til § 1, nr. 2 og 3

Statslån til byggeri m.v. ydet efter lovens ikrafttræden den 1. januar 1990 forrentes med den til enhver tid fastsatte officielle diskonto. Der beregnes rentes rente.

De tilskrevne renter optages som en passivpost i institutionens regnskab, og der tinglyses ikke sikkerhed for disse renter i ejendommen eller i inventaret.

Det tilskrevne rentebeløb forfalder til betaling sammen med statslånet, d.v.s. ved institutionens ophør og iøvrigt ved salg af bygningen, hvortil lån er ydet. Rentekravet vil ikke blive gjort gældende over for den del af formuen, der bestod pr. 1. januar 1990 eller mod de private formueandele.

For sammensatte institutioner, f.eks. et seminarium og en privat skole, opgøres statslånene efter en godkendt fordelingsnøgle.

Til § 2, nr. 1

Bestemmelsen tager alene sigte på institutioner, der oprettes efter lovens ikrafttræden. I øvrigt henvises til bemærkningerne til § 1, nr. 1, 3 og 4.

Til § 2, nr. 2-5

Der henvises til bemærkningerne til § 1, nr. 1-4. Loven om godkendelse af handelsskoler m.v. afløses pr. 1. januar 1991 af lov om erhvervsskoler, jf. forslagets § 3.

Til §§ 3-6

Der henvises til bemærkningerne til §§ 1 og 2.